

GUIA DOCENT

HISTÒRIA MEDIEVAL UNIVERSAL (14536)

LLICENCIAT EN HISTÒRIA (PLA 2000)

CURS ACADÈMIC 2006-2007

PROFESSORS:

Manuel Ruzafa García (Grup A)
M^a. Rosa Muñoz Pomer (Grups B i D)
Enrique Cruselles Gómez (Grup C)
José M^a. Cruselles Gómez (Grup E)

I.- DADES INICIALS D'IDENTIFICACIÓ

Nom de l'assignatura	<i>Història Medieval Universal</i>
Caràcter	Troncal
Titulació	Llicenciat en Història
Cicle	Primer cicle. Primer curs
Departament	Història Medieval Facultat de Geografia i Història 7è pis Tel. 963864244 fax: 963864460
Professors responsables	Manuel Ruzafa García Manuel.Ruzafa@uv.es M ^a . Rosa Muñoz Pomer munozro@uv.es Enrique Cruselles Gómez Enrique.Cruselles@uv.es José M ^a . Cruselles Gómez Jose.M.Cruselles@uv.es

II.- INTRODUCCIÓ A L'ASSIGNATURA

L'assignatura "Història Medieval Universal" forma part de les matèries troncal del primer cicle de la Llicenciatura d'Història, té una càrrega de 9 crèdits i és de caràcter general i introductòria, respectant els seus continguts una doble articulació:

a) en relació amb les restants assignatures d'Història Medieval impartides en el Títol d'Història (Història Medieval d'Espanya, Introducció a la Història Medieval del País Valencià, Història Econòmica Medieval, Història de la Corona d'Aragó en l'Edat Mitja, Història Rural de l'Edat Mitja, Història Urbana Medieval, Història de la Cultura i del Pensament Polític en l'Edat Mitja, Història de la Religiositat Medieval, Història Medieval de l'Islam) servirà per a introduir l'estudiant en els aspectes fonamentals d'unes matèries que seran tractades amb major profunditat en dites assignatures.

b) en relació amb les altres assignatures troncal de 1er curs, aportarà a l'estudiant una perspectiva global de l'evolució històrica ocorreguda entre els moments finals del món antic i els començaments de l'època moderna, servint com a desenllaç i introducció a les matèries amb què limita cronològicament.

III.- VOLUM DE TREBALL

Considerant a raó de 25 hores per crèdit, les 225 hores que l'estudiant dedicarà a l'assignatura es distribuïran de la manera següent:

- ASSISTÈNCIA A CLASSES.
 - Assistència a classes teòriques: 55 h.
 - Assistència a classes pràctiques: 5 h.
- ESTUDI GENERAL I PREPARACIÓ D'EXÀMENS.
 - Preparació de les classes teòriques: 45 h.
 - Preparació d'exàmens: 65 h.
- REALITZACIÓ DE TREBALLS
 - Treballs pràctics personals: 15 h.
 - Treball en equip: 20 h.
 - Assistència a les tutories programades relatives al treball en equip: 5 h.
- ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.
 - Activitats complementàries: 5 h.
 - Preparació d'una memòria relativa a les activitats complementàries: 5 h.
- REALITZACIÓ D'EXÀMENS.
 - Examen parcial: 2'5 h.
 - Examen final: 2'5 h.

ASSISTÈNCIA A CLASSES TEÒRIQUES	55 h.
ASSISTÈNCIA A CLASSES PRÀCTIQUES	5 h.
ESTUDI I PREPARACIÓ DE CLASSES TEÒRIQUES	45 h.
PREPARACIÓ DE TREBALLS PRÀCTICS	15 h.
ESTUDI I PREPARACIÓ D'EXÀMENS	65 h.
REALITZACIÓ DE TREBALL EN EQUIP	20 h.
REALITZACIÓ D'EXÀMENS	5 h.
ASSISTÈNCIA A TUTORIES PROGRAMADES	5 h.
ASSISTÈNCIA A ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES	5 h.
PREPARACIÓ D'ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES	5 h.
TOTAL VOLUM DE TREBALL	225 h.

IV.- OBJECTIUS GENERALS

- Comprensió dels grans processos històrics que van construir els fonaments de la Civilització Medieval Occidental i les principals transformacions ocorregudes en el trànsit a l'època moderna.
- Introduir l'estudiant en un mètode que pugui afavorir la síntesi explicativa, basat en la capacitat de seleccionar, jerarquitzar i articular els esdeveniments de la Història Medieval en els processos històrics de què formen part.

V.- CONTINGUTS

Els continguts de l'assignatura s'organitzaran en tres blocs temàtics:

A. Formació i evolució dels ordes polítics medievals: desintegració de l'ordre imperial romà, sistema polític carolingi, feudalisme i monarquies feudals, orígens de les monarquies modernes.

B. Església i cultura medievals: orígens i evolució de les estructures eclesiàstiques, espiritualitat i religiositat, el pensament, l'ensenyança i els sabers.

C. Estructures econòmiques i socials del món medieval: crisi del sistema esclavista, orígens i desenrotllament del feudalisme, la ciutat medieval, crisi i transformacions baix medievals.

VI.- DESTRESES QUE CAL ADQUIRIR

- Acostament a la terminologia, conceptes i arguments clau de la Història Medieval Occidental.
- Introducció als procediments heurístics i metodològics de construcció del coneixement històric aplicats als aspectes tractats en la matèria.

VII.- HABILITATS SOCIALS

- Desenrotllament/perfeccionament de capacitats de comunicació oral i escrita adequades al coneixement humanístic i científic.
- Desenrotllament de la capacitat de gestionar/analitzar informacions de caràcter històric.
- Potenciar les competències de raonament, argumentació i ordenació del coneixement, tant a través de la selecció de materials i la discussió en grup com de l'exposició escrita.

- Fomentar la capacitat d'autocrítica i superació que potencie la preocupació de l'estudiant per la qualitat del treball personal.

VIII.- TEMARI I PLANIFICACIÓ TEMPORAL

➤ TEMARI:

A) Els ordes polítics medievals.

- 1.- Formació i evolució dels regnes romano-germànics (ss. V-VIII)
- 2.- La recuperació de la idea imperial (ss. VIII-XIII)
- 3.- La construcció dels regnes: de senyor a sobirà (ss. XI-XV)

B) Església i cultura medieval.

- 4.- L'Església i el Renaixement Carolingi (s. V-X)
- 5.- Jerarquització de l'Església i origen de les universitats (ss. XI-XIII)
- 6.- La crisi de l'Església i el naixement del laïcisme (s. XIV-XV)

C) Estructures econòmiques i socials del món medieval.

- 7.- Economia i societat en l'Alta Edat Mitja
- 8.- L'expansió agrària medieval i el senyoriu feudal (ss. XI-XIII)
- 9.- Les ciutats medievals (ss. XI-XIII)
- 10.- Crisis i transformacions de la societat baix-medieval (ss. XIV-XV)

➤ PLANIFICACIÓ TEMPORAL:

	setmanes	hores teòriques	hores pràctiques	total bloc
Introducció	1	2		2
BLOC 1	9	16	2	18
BLOC 2	9	16	2	18
BLOC 3	11	20	2	22
Totals	30	55	5	60

IX.- BIBLIOGRAFIA DE REFERÈNCIA

➤ BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- ÁLVAREZ PALENZUELA, V. (2002): *Historia universal de la Edad Media*, Barcelona, Ariel.
- BALARD, M. i altres (1989), *Edad Media occidental. De los bárbaros al Renacimiento*, Madrid, Akal.
- CLARAMUNT, S. y otros (1992): *Historia de la Edad Media*, Barcelona, Ariel.
- GARCÍA DE CORTÁZAR, J. A.- SESMA MUÑOZ, J. A. (1997): *Historia de la Edad Media. Una síntesis interpretativa*, Madrid, Alianza.
- KAPLAN, M. (Dir.) (2004): *Edad Media. Siglos IV-X*, Granada, Universidad.
- KAPLAN, M. (Dir.) (2005): *Edad Media. Siglos XI-XV*, Granada, Universidad.
- LADERO, M. A. (1987): *Historia Universal. Edad Media*, Barcelona, Vicens Vives.

➤ BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- BARTLETT, R. (2003): *La formación de Europa. Conquista, civilización y cambio cultural, 950-1350*, València, Universitat.
- BLACK, A. (1996): *El pensamiento político en Europa*, Cambridge, University Press.
- BRESC, H. - GUICHARD, P. - MANTRAN, R. (2001): *Europa y el Islam en la Edad Media*, Barcelona, Crítica.
- CONTAMINE, P. y otros (2000): *La Economía Medieval*, Madrid, Akal.
- DUBY, G. (1976): *Guerreros y campesinos. Desarrollo inicial de la economía europea (500-1200)*, Madrid, Siglo XXI.
- DUBY, G. 1983) *Tiempo de catedrales: el arte y la sociedad, 980-1420*, Barcelona, Argot.
- FOSSIER, R. (1985): *La Edad Media*, 3 v., Barcelona, Crítica.
- FOSSIER, R. (1996): *La sociedad medieval*, Barcelona, Crítica.
- IRADIEL, P. (1991): *Las claves del Feudalismo (860-1500)*, Barcelona, Planeta.
- LE GOFF, J. (1999): *La civilización del Occidente medieval*, Barcelona, Paidós.
- PAUL, J. (2003): *Historia intelectual del Occidente Medieval*, Madrid, Cátedra.
- MITRE, E., (2003): *La Iglesia en la Edad Media*, Madrid, Síntesis.
- PRIETO, F.(1996): *Manual de Historia de las teorías políticas*, Madrid, Unión Editorial.
- VINCENT, C. (2001): *Breve historia del Occidente medieval*, Madrid, Alianza.

➤ INTRODUCCIÓ A LA HISTÒRIA MEDIEVAL:

- DE LIBERA, A. (2000): *Pensar en la Edad Media*, Barcelona, Anthropos.
LE GOFF, J. (2003): *¿Nació Europa en la Edad Media?*, Barcelona, Crítica.
LE GOFF, J. (2003): *En busca de la Edad Media*, Barcelona, Paidós,
RUIZ DE LA PEÑA, J. I. (1984): *Introducción al estudio de la Edad Media*, Madrid, Siglo XXI.
RUIZ GÓMEZ, F. (1998): *Introducción a la historia medieval*, Madrid, Síntesis.

➤ BIBLIOGRAFIA DE SUPORT:

- Atlas Historia. I. De la E. Antigua a la Moderna* (1999), Madrid, Santillana.
BONNASSIE, P. (1983): *Vocabulario básico de la Historia medieval*, Barcelona, Crítica.
DUBY, G. (dir.), (1995): *Atlas histórico mundial*, Madrid, Debate.
ECHEVARRÍA ARSUAGA, A.-RODRÍGUEZ, J. M. (2003): *Atlas histórico de la Edad Media*, Madrid, Acento.
LARA PEINADO, F.- RABANAL ALONSO, M. A. (1997), *Comentario de textos históricos (método y recopilación)*, Cátedra, Madrid.
LE GOFF, J. – SCHMITT, J.-Cl. (eds.): *Diccionario razonado del occidente medieval*, Madrid : Akal, 2003.
LOYN, H.R. (ed.). *Diccionario Akal de Historia Medieval*, Madrid, Akal, 1989.
MITRE, E. (1992), *Textos y documentos de la época Medieval (Análisis y comentarios)*, Barcelona, Ariel.
MORADIELLOS, E. (1994), *El oficio de historiador*, Madrid, Siglo XXI.
RIU, M. y otros (1975), *Textos comentados de época medieval (siglos V al XII)*, Barcelona, Teide.

➤ PUBLICACIONS PERIÒDIQUES:

- Acta Historia et Archaeologica Mediaevalia* (Barcelona)
Anales de la Universidad de Alicante. Historia Medieval (Alacant)
Anuario de Estudios Medievales (Barcelona)
Aragón en la Edad Media (Saragossa)
Boletín de la Real Academia de la Historia Española (Madrid)
Cuadernos de Investigación Medieval (Madrid)
Edad Media. Revista de Historia (Valladolid)
En la España Medieval (Madrid)
Hispania (CSIC, Madrid)
Historia. Instituciones. Documentos (Sevilla)
L'Avenç (Barcelona)

Medievalia (Barcelona)
Meridies. Revista de Historia medieval (Còrdova)
Revista d'Història Medieval (València)
Saitabi (València)
Studia Historica. Historia medieval (Salamanca)

➤ INTERNET:

http://www.medievalismo.org/inicio_eng.html.
<http://www.cervantesvirtual.com/historia>
<http://www.artehistoria.com>

X.- METODOLOGIA

➤ CLASSES PRESENCIALS:

Les 60 hores anuals de docència en l'aula (dues classes setmanals d'una hora de duració) es distribuïran de la manera següent:

- Classes teòriques: 55 hores anuals en què el professor desenvoluparà els aspectes fonamentals del programa, exigint-se als estudiants la preparació prèvia de la matèria en la manera baix indicada.
- Classes pràctiques: 5 hores anuals en què s'analitzaran textos, mapes i altres materials docents, i que serviran els estudiants com guia en la realització dels treballs pràctics individuals.

➤ PREPARACIÓ DE CLASSES TEÒRIQUES:

Els estudiants prepararan les classes teòriques segons un programa de lectures establert pel professor a partir de la bibliografia de referència, que contemplarà un volum de treball de 45 hores anuals i serà objecte de controls particulars les característiques del qual es detallen en l'apartat XI, punt 2.

➤ PREPARACIÓ DE TREBALLS PRÀCTICS:

Els estudiants elaboraran un total de tres treballs pràctics individuals de comentari de textos o altres materials historiogràfics, a proposta del professor, distribuïts a raó d'un per cada bloc temàtic. La seua avaluació es durà a terme segons el que estableix l'apartat XI, punt 3.

➤ REALITZACIÓ DE TREBALL EN EQUIP:

- a) Formació d'equips, seguiment i terminis de lliurament dels treballs:

- A efectes de la realització d'aquest treball d'iniciació, tots els estudiants de primer curs de la Titulació d'Història seran distribuïts en equips, assignant-se cadascun d'aquests a un professor o professora de primer curs, corresponents a totes les assignatures troncales amb la excepció d'Història Moderna.
- El tema serà proposat a l'equip per part del professor responsable, d'acord amb els resultats d'una coordinació i planificació entre totes les àrees de coneixement i els professors encarregats de la docència de primer curs. Això vol dir, entre altres coses, que un grup d'estudiants pot realitzar un treball orientat per un professor d'Història Antiga, mentre que els membres d'un altre grup ho poden fer sota la direcció d'un professor d'Història Contemporània, Prehistòria i Arqueologia o Medieval.
- Només es realitzarà un treball per curs, almenys quant a les matèries troncales assenyalades (Història Contemporània, Medieval, Antiga i Prehistòria). El dit treball tindrà la seua corresponent valoració i la seua equivalència en hores de dedicació en cada una de les assignatures indicades, d'acord amb el que proposa les guies docents (apartat XI, punt 4).
- Per a la seua realització, tots els estudiants d'un grup de treball hauran d'acudir a les tutories programades a l'efecte (cinc hores en total)
- El lliurament del treball es realitzarà d'acord amb les dates establertes en el cronograma de l'assignatura.

b) Objectius generals:

Els objectius generals estaran d'acord amb el caràcter d'iniciació d'aquest treball. Per això, més enllà dels temes concrets o de les peculiaritats inherents a cada àrea de coneixement, tots els treballs consideraran una sèrie d'objectius comuna i molt genèrics que tenen relació amb la metodologia i les tècniques específiques del treball històric:

- Posar en contacte als estudiants amb la bibliografia i les fonts històriques.
- Desenvolupar la capacitat de selecció, crítica, sistematització i síntesi de la informació històrica.
- Iniciar els estudiants en la relació dialèctica entre plantejaments inicials, arrellegada d'informació, elaboració del discurs històrica i nova hipòtesi.

- Potenciar la capacitat de col·laborar, discutir idees en grup, presentar i defensar arguments.
- Desenrotllar la capacitat d'exposició escrita, d'acord amb les normes formals pertinents: índex, desenrotllament amb epígrafs, cites, conclusions, bibliografia i fonts.
- Ensinistrar els estudiants en l'exposició oral i defensa pública dels treballs.

c) Aspectes formals comuns:

Tots els treballs hauran d'atendre's als següents aspectes formals:

- Hauran de presentar-se mecanografiats, amb una extensió aproximada de 20 folis. L'interlineat ha de ser de 1'5 i la grandària de la lletra 12, Arial o *Times New Roman*.
- El treball ha de constar de: títol, índex, cos principal del text, cites a peu de pàgina i bibliografia.
- La redacció ha de ser lògica i gramaticalment correcta.

d) Procediment a seguir:

- Plantejament bàsic inicial: tema proposat pel professor o elegit per cada grup d'alumnes a partir de les propostes del professor.
- Elaboració d'una llista bibliogràfica pertinent, que contindrà:
 - Obres de referència (cronologies, atles històrics i geogràfics, diccionaris, etc.)
 - Manuals i bibliografia general.
 - Monografies i articles de revistes especialitzades.
 - Repertoris de fonts editades.
- Lectura de la bibliografia:
 - Selecció de dades, idees i arguments.
 - Confecció de fitxes de lectura (de continguts, de cita textual, d'avaluació).
- Elaboració del guió provisional del treball.
- Redacció final del treball:
 - Introducció.
 - Exposició d'idees i arguments.
 - Aparell crític:
 - Notes a peu de pàgina

- Cites textuais
 - Llistats bibliogràfics i documentals
 - Imatges (gràfics, mapes, etc.)
 - Conclusions.
- Exposició oral en classe.

e) Relació de temes proposats:

Els treballs s'elaboraran sobre assumptes que aprofundisquen en el contingut de l'assignatura, privilegiant la transversalitat amb als blocs temàtics impartits en les classes teòriques. El nombre d'estudiants que integren cada equip serà semblant (entorn de cinc per grup), i els temes proposats els següents:

- Grup A:
 - Islam i Cristiandat a l'Edat Mitjana.
 - Família i vida quotidiana als temps medievals
- Grups B i D
 - Les ideologies universals: papes i emperadors.
 - La monarquia medieval.
- Grup C:
 - La cavalleria feudal.
 - Viatgers i navegants medievals.
- Grup E:
 - La guerra a l'Edat Mitjana
 - Heretges i inquisidors medievals

➡ TUTORIES:

Els estudiants disposaran al llarg del curs de dos tipus de tutories:

a) Tutories programades:

- El seu objectiu és el plantejament, discussió i seguiment dels treballs en equip, tal como s'ha plantejat en l'apartat anterior.
- Comprendran un total de cinc hores anuals distribuïdes en diverses reunions a realitzar separatament pels membres de cada equip, la data de realització i de l'ordre dels assumptes a tractar seran establerts pels respectius professors responsables amb la deguda antelació.
- L'assistència per part dels estudiants serà obligatòria.

b) Tutories no programades:

Els estudiants disposaran dels següents horaris d'atenció individualitzada per part dels professors responsables de l'assignatura, l'objecte dels quals és realitzar consultes pertinents sobre qualsevol aspecte relatiu a la matèria i l'organització acadèmica:

Grup	Professor/a	Horari de tutories
A	Manuel Ruzafa García	1 ^{er} quadrimestre: dimarts 16:00 – 19:00 dijous 10:00 – 13:00 2 ^o quadrimestre: dimarts i dijous 10:00 – 13:00
B	M ^a . Rosa Muñoz Pomer	dijous 16:00 – 17:00 h. i 18:00-19:00 dimecres 16:00 – 19:00 h. dijous 15:00-16:00 h.
C	Enrique Cruselles Gómez	dimarts 12:00 – 14:00 dijous 12:00 – 14:00
D	José M ^a . Cruselles Gómez	dilluns 11:00 – 14:00 dimecres 11:00 – 14:00

➡ ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES:

a) Aspectes organitzatius comuns:

- Tots els estudiants de primer curs assistiran, com a mínim, a dos de les quatre activitats programades a l'efecte al llarg del curs per les diferents assignatures troncales següents: Prehistòria i Arqueologia, Història Antiga, Història Medieval i Història Contemporània.
- Els professors responsables podran exigir als estudiants una petita memòria o resum de les activitats realitzades.
- L'avaluació de les dos activitats obligatòries serà extensible a totes i cada una de les matèries troncales indicades, computant-ne segons el procediment exposat més endavant (apartat XI, punt 5).

b) Objectius generals:

Promoure i animar la participació dels estudiants en activitats que, sense desenvolupar-se en l'àmbit estricte de les classes o dels seminaris, són habituals en la vida universitària, és a dir, conferències, sessions monogràfiques sobre algun aspecte concret de la història o de les seues fonts i mètodes, visites a arxius i museus, etc. Pràctiques que des del primer moment han de constituir una ferramenta fonamental de la socialització acadèmica, com a mitjà que, a més de contribuir a l'adquisició neta de coneixements, facilita l'intercanvi d'experiències i opinions, introdueix en els rudiments del debat i permet projectar els interessos científics fora del recinte universitari.

c) Activitat proposada:

- **Títol:** “*València, ciutat medieval*”
- **Objectius:** aproximació a l'espai urbà d'una ciutat medieval a través de les seues pervivències en la València actual.
- Les activitats es desenvoluparan segons les següents **pautes i modalitats**, segons decidisca el professor encarregat de cada grup:

→ **Modalitat A:**

- Conferència introductòria d'una hora de duració a càrrec del professor de l'assignatura, on s'exposarà el contingut general de la visita i es lliurarà el material pertinent.
- Visita a la ciutat en grups de 25-30 estudiants, de 4 hores de durada, guiada pels professors de l'assignatura.
- Elaboració individual per part dels estudiants d'una breu memòria que serà avaluada en la forma indicada en l'apartat corresponent d'aquesta guia.

→ **Modalitat B:**

- Conferència introductòria de dues hores de durada a càrrec del professor de l'assignatura, on s'exposarà el contingut general de l'activitat, es lliurarà el material pertinent i s'indicaran les pautes a seguir pels estudiants en la part individual de l'activitat.
- Elaboració individual d'una memòria que seguirà les pautes assenyalades pel professor i podrà requerir visites per part dels estudiants a museus i monuments històrics de la ciutat.

➡ CRONOGRAMA DE L'ASSIGNATURA:

mes	setmana	
OCTUBRE	primera	<i>control de lectura tema 1</i>
	quarta	<i>control de lectura tema 2</i>
NOVEMBRE	tercera	<i>control de lectura tema 3</i>
	quinta	<i>control de lectura tema 4</i>
DESEMBRE	tercera	<i>1er control de pràctiques</i>
GENER	segona	<i>control de lectura tema 5</i>
	quarta	<i>exàmens parcials</i>
FEBRER	primera	
	segona	
	tercera	<i>control de lectura tema 6</i>
	quarta	<i>2^{on} control de pràctiques</i>
	quinta	<i>control de lectura tema 7</i>
MARÇ	tercera	<i>control de lectura tema 8</i>
ABRIL	primera	<i>3er control de pràctiques</i>
	quarta	<i>control de lectura tema 9</i> <i>Lliurament de treballs en equip</i>
MAIG	primera	<i>activitat complementària</i>
	segona	<i>memòria activitat complementària</i>
	tercera	<i>control de lectura tema 10</i>
JUNY		<i>exàmens finals</i>

XI.- AVALUACIÓ DE L'APRENENTATGE

1. Proves escrites:

- Examen parcial** per a realitzar sobre, aproximadament, la meitat de la matèria, que serà eliminatori a partir d'una qualificació de 4 sobre 10, sols en aquest cas es farà mitja aritmètica amb la qualificació obtinguda en l'examen final; una qualificació inferior obligarà l'estudiant a examinar-se de tota la matèria a l'examen final. Així mateix, els alumnes que hagen obtingut una qualificació superior a 4 podran acordar amb el professor la renúncia a la nota en cas de què no s'adeqüés als seus interessos. També en aquest cas es deuran d'examinar de tota la matèria a la prova de juny. La prova es realitzarà en les dates indicades al cronograma de l'assignatura.
- Examen final** per a realitzar bé sobre la *resta de la matèria*, sempre que s'haja superat la prova anterior (l'examen parcial), o bé sobre *tota la matèria* en cas contrari o també en el cas de què s'haja renunciat a la qualificació de l'examen parcial. La vàlua d'ambdues proves pujarà el 40% de la nota final de l'assignatura.
- Caldrà obtenir una qualificació final de 4 punts com a mínim en les proves escrites per a poder ésser incorporades a la qualificació final de

l'assignatura junt amb la resta dels ítems avaluadors (és a dir: treballs pràctics, controls de lectura, treball en equip i activitats complementàries).

2. **Preparació de classes teòriques:** el seguiment del programa de lectures establert pel professor es realitzarà mitjançant proves objectives d'elecció de resposta, fent-se una prova per a cada tema, al llarg de les classes teòriques. El valor total d'aquestes proves en la nota final de l'assignatura serà del 20 %.
3. **Treballs pràctics individuals:** al llarg del curs es realitzaran tres exercicis escrits de comentari de textos, mapes o altres materials didàctics prèviament indicats pel professor, el valor total d'aquests en la nota final de l'assignatura serà del 15%. Les dades de lliurament s'expliciten al cronograma de l'assignatura.
4. **Treball en equip:** cada professor realitzarà el seguiment dels equips encomanats a ell en les corresponents tutories programades, que seran d'assistència obligatòria, permetent una primera avaluació dels avançaments individuals i col·lectius completada per l'avaluació final de l'exposició escrita i oral. El seu valor en la nota final de l'assignatura serà del 15% i les dates de lliurament queden establertes per a la darrera setmana d'abril.
5. La **memòria de l'activitat complementària** serà lliurada en la segona setmana de maig i comptarà el 10% de la nota final de l'assignatura.
6. La **composició de la nota final** s'atindrà, en resum, al següent quadre, exceptuat d'aquells casos en què la qualificació total de les proves escrites no arribi a 4 punts sobre 10:

Proves escrites	40%
Treball en equip	15%
Proves de preparació de classes teòriques	20%
Treballs pràctics individuals	15%
Memòries activitats complementàries	10%
TOTAL	100%

7. En la convocatòria de setembre de 2007, per superar la matèria, seran tingudes en compte obligatòriament per part del professor les qualificacions obtingudes durant el curs a les diverses tasques i activitats realitzades al marge de les proves escrites, amb la condició assenyalada respecte a la necessitat d'obtenir una nota mínima de 4 punts. No obstant, les qualificacions del treball en equip, proves de preparació de les classes teòriques, treballs pràctics individuals i activitats complementàries només seran tingudes en compte en les dues primeres convocatòries (juny i setembre de 2007). En cas de no haver-ne realitzat les referides activitats durant el curs, no es computarà en la nota final de setembre la part corresponent de la qualificació.